

PRIMORSKA DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH SINDIKATOV ZA SLOVENSKO PRIMORJE IN TRST

Leto 2., Štev. 36 - Cena 4 lire

TRST, četrtek 22. avgusta 1946.

Slava junakom dela, tvorcem srečnejše bodočnosti našega primorskega ljudstva!
V Titovem tromesečnem tekmovanju sta se še posebno uveljavili
1. Idrinja,
2. Ilirska Bistrica,
ljudsko hvalečnost so pa zaslužili vsi.
ZA TITA - ZA JUGOSLAVIJO!

Junakom borbe sledijo junaki dela v Titovem tromesečnem tekmovanju

Ze smo ob zaključku tega velikega tekmovanja, ki ni ostal le lep zamisel, ampak ga je trdna volja naprednega ljudstva do kraja realizirala. A ni ga izvedla le do kraja - to plodnostno delo se je kot izraz ljubezni do svobodne domovine in njenega stvaritelja razlilo še preko zdravilnih in ustvarjalnih čudežev, kot jih lahko ustvarjajo le braštvo, edinstvo in delavni polet.

Vsak dan se je zgrnilo več delavnih bataljonov, nobena zapreka ni mogla zavreči volje mladine, žena, mož in delavne inteligence. Vse ljudstvo se je strnilo v eno samo železno fronto obnovitvenega dela. Iz skupnih naporov se dviga naša zemlja in kot se nedavno zaznamovana s krvjo naših žrtev, je zaznamovana danes s sragami našega truda. Vsak nas udarnik želja stati v prvi vrsti do obnovitvene borbe; naj ima za seboj še toliko naporovnega dela, vedno bo našel čas za prostovoljno delo in prav tega opravlja s poudarjenim zanosom. Med udarniki stojijo rano ob rani Slovenci in Italijani. A ne le Italijani Juljske krajine, od Zvezai so se celo oni iz notranjosti Italije, ki v svoji poštenosti želijo vsaj delno popraviti to, kar so bile fašistične in sovniistične tolpe uničile. To so sami pravi demokrati, ki zastavljajo vse svoje sile za obnovu Jugoslavije.

Mobiliziranje so bile tudi vse mladiške sile za čim večji doprinos v tem tekmovanju. Mladina je ustvarila nov lik - mladina delavca. Zaveda se svoje velike naloge v tekmovanju kot posameznik in v organizaciji kot celota. Povsod so bile formirane delovne brigade, ki so bile porazdeljene po obnovitvenih krajih. Njih glavna naloga je bila pomoč kmetom. Nadse važne so tudi njihove kulturne prireditve, katerih izkupiček je bil dan v fond za obnovo. Naša mladina je hotela pokazati svetu in ostali mladini, da dela prav tako kot dela mladina Titove Jugoslavije, h kateri hoče biti priključena.

Tekmovanje samo je obsegalo delo na vseh področjih, industrijskem, kmetijskem, obnovitvenem, prometnem, kulturnem, fizikalnem in upravnem. Ni je panoge, ki ni bila ostala izključena. Okolna tekmovalna komisija, ki je sestavljena iz predstavnikov vseh političnih organizacij, Pokrajinskega gradbenega podjetja in tehničnih baz, se je seveda zavedala, da je pri tako obsežnem tekmovanju načrtno delo nujno potrebno in da le z dobro organiziranim prostovoljnimi delom lahko doseže višek uspeha. Politične organizacije so storile vse, da je bilo delo pravilno porazdeljeno. Poleg tega se delavci in uprave sprosti obravnavali uspehe tekmovanja, na svojih sestankih kritično ocenili že storjeno delo, in na podlagi tega zboljšali nadaljnji potek tekmovanja.

Na kako široki bazi je bilo zasnovano to tekmovanje razvidno, če pogledamo, kaj vse je predvideval načrt, ki ga je izdelal oddelek za gradnje pri Poverjenstvu. Po načrtu je bilo dočleno naj bo obnovljenih 300 stanovanjskih hiš in 300 gospodarskih poslopjeh s skupno površino 36.000 m², ter 10 šolskih poslopjeh; na novo zgrajeni bodo 4 mostovi v dolžini 39 metrov ter dovršeni trije za pričeti. Obnovljeni bodo nadalje propusti, podporni ter oporni zidovi in skupni dolžini 109 metrov.

Asfaltna, državna in federalna cesta v skupni dolžini preko 60 km naj se zboljšajo in površinsko uredijo. S popravili cestnih strojev in plugov bo prihranjenih 600.000 Lir. Važen del načrta je izboljšanje vodovodov za 50% in priključitev novih izvirov, ureditev vodnjakov in karnic, vzdrževanje regulacijskih in melioracijskih naprav, izboljšanje hidrografske službe za 50%, ureditev vodomernih postaj ter strokovna izpopolnitev cestarskega osebja. Mreža obnovitvenih združenj naj se izpopolni za zajame v času tekmovanja najmanj 80% pogorecev.

V času tekmovanja naj bodo opravljena naslednja prostovoljna dela: Za obnovo porušeneh vasi 500.000 ur in tako prihranjenih 15 milijonov Lir; za obnovo cest in cestnih objektov 60.000 Lir in prihranjenih 1.800.000 Lir; za obnovo vodovodnih naprav bo napravljenih 400 prostovoljnih ur s prihrankom 120.000 Lir; za obnovo sol in javnih zgradb 210.000 ur, s čimer bo prihranjenih 63.000 Lir.

Za administrativno usposabljanje obnovitvenih združenj bo organiziranih 7 tečajev; združbe same pa imajo nalogo pripraviti gradbeni material.

Pogledimo si še, v kakšnem pravcu se izvajajo ta tekmovanja. V industriji ne gre le za zvišanje produkcije, temveč tudi za izboljšanje proizvodov, za maksimalno izrabo surovin ter minimalno izrabo stroja. Seveda vse te težnje in izkušnje ne bodo ostale le polizkus teh industrij obratov. Kmetijstvu je bila dana naloga, da čim uspešneje izvede setev, zeta in mlavo, da izboljša svoj sistem poljskega dela, da dvigne vinogradništvo in kvaliteto pridelane sadja, živinoreja je v načrtu dvig številčnega stanja goveje in vprežne živine zlasti v tistih predelih, ki so v času vojne v tem oziru utrpeli največ izgube.

Tekmovanje v obnavljanju vasi je mobiliziralo izredno mnogo brezplačne delovne sile. Dodeljen je bil poseben obnovitveni fond da se s tem fondom zgradi čim več. Upravni aparati imajo v načrtu poenostavljene administracije in čim hitreje reševanje tekočega dela.

Ze po pregledu prvega meseca smo si lahko jasno predločili aktivnost naših ljudi in tudi aktivnost naših ustanov. Čim trdnjša in zavednejša je bila množična organizacija, tem več uspeha je pokazal prvi mesec dela. Seveda ni manjkalo ovir pri vprašanju strokovnih delavnih sil in njih razporeditve, v vprašanju zadostnih kreditov in materialja in vprašanju prevoznih sredstev. A izkušnje prvega meseca so v drugem mesecu pomagale premostiti vse marsikakšno težavo. Skoro je ni zapreke, ki je naše ljudstvo ne bi moglo premagati. Ljudstvo je našo materialjo, iznašlo nove načine dela, novo organizacijo dela in novo orodje.

Ce primerjamo izvršeno udarniško delo

raznih okrajev, moramo priznati na podlagi doseženih rezultatov, da gre prednost Idrijskemu okraju. Pogledimo si začasni rezultat doseganega dela Idrijskih udarnikov: dograjenih je 36 stanovanjskih hiš, 60 gospodarskih in 1 javno poslopje; delno obnovljenih je 188 stanovanjskih hiš; popravljenih je 74 kilometrov ceste in izboljšanih čez 1100 m vodovoda. Vrednost dela znaša 52.486.274 Lir., kar zdajeka presega vsoto, predvideno v načrtu. S prostovoljnimi delom je bilo prihranjenih čez 1.350.000 Lir. Kulturne prireditve so prinesle skoraj 33.500.000 lir dobička, ki je spet presel v fond za obnovo. To so šele predzadnji rezultati. Kaj šele prinašajo zaključni rezultati, ki jih objavljamo na drugi strani!

Naredilo se je mnogo, in prav na podlagi teh uspehov v obnovi lahko ocenimo naše ljudske ustanove. Priznamo, da stonijo se na svežih izkušnjah, a prav zato jim priznamo tudi njih močno voljo, ki je volja ljudstva in ki je edina privedla do teh uspehov. Vsakemu mora biti jasno, kaj pomenijo za nas procvit in napredek močne organizacije z OF na čelu, ki zastavljajo vse sile, da čimprej izboljšajo naše življenske pogoje.

Novo „gradbeno življenje“ v TRSTU

Vendar zopet - življenje v Trstu! Ze davno smo mogli čuti le o mrtvih in to kamorkoli smo se obrnili, tako, da nam „življenje v Trstu“ zveni že kar nekak tuje. Je pa le tako! ZVU si je zahvala rokava in z najodločnejšo voljo prešla od obljub do dejanja. Teh je cela vrsta, toda mi se hočemo danes omejiti le na eno: na avtomobilsko cesto, ki se je te dni začela graditi in ki bo vodila iz Trsta (luke pri Sv. Marku) preko Kjarbole. Sv. M. Magdalene in dalje gor do Padric; točno kod bo potekala, ni važno. Tudi nam na tem mestu ni važen namen te ceste, niti komu v prvi vrsti bo služila. Za nas je važno dejstvo, da predstavlja ta cesta novo življenje! Nam je važno to, da se ta cesta že gradi! Res, vse hi bilo lepo, če - - -

Ta nesrečni čede!

Premnogji meščani vseh slojev se vprašujejo, da-li je bila potrebna obnova podrtih in gradnja novih stanovanjskih hiš, ki je tako silno pomanjkanje stanovalj. „Ljudski glas“ - božji glasje in zato naj verjamemo, da mora biti na stvari nekaj raznega. Toda če se je ZVU odločila za avto-cesto, ne pa za stanovanjske hiše, že ve zakaj: kakor rečeno se mi na tem mestu ne homo spuščati v razlagaljanja niti o namenu ceste, niti komu bi naj služila. Padricam bi nam gotovo tudi zamerili, če jim ne bi privoščili gladke ceste in vseh z njo združenih dobrot.

Teško pa gledajo to „novo življenje“ našli ljudje iz Gornje Kjarbole, ki se pričevljajo v glavem od pridelka vrtov v pnu, kjer je začrtana cesta in ki jim v manjši stužnji svoje hišice v istem pasu. Kakor rečeno: delo se je pričelo, ter vrtov je že v dolocenem pasu pomandranih, toda do danes ni nihče niti z besedico, še manj seveda s pismom kaj obvestil petero posestnikov, da bo preko njih vrtov potekala

Na kmetih:
50% ali še manj demokracije

50 in 100% demokracija. Nič ni toveže, raje morda nekaj, kar ni povsod običajno! Vsekakor - v coni A Juljske Krajine je le gola resnica. Tam v Krmini žive tudi še danes, v XX. stoletju, po drugi svetovni vojni, po „uničenju fašističnega barbarstva“ v dobi, ko dosega demokracija po vseh koncih in krajih svoj višek - ne, reči moramo „svoje viške“, saj pozna pri nas skoro vsak gospod svoje lastno „demokracijo“, v dobi vladavine nadse demokracije, ne ZVU - skratka Seveda živijo tam v Krmini še vedno koloni. Seveda, kjer so koloni, tam najdemo tudi fevdalce, in našo slučajno fevdalca iz rodu Codellijevih. Na, če nečete verjeti, pa stopite - ni treba v Krmin. stopite le v tržaške zapora, kjer boste našli - ne, ne fevdalca Codellija, temveč njegove štiri kolone. - Da, štije koloni iz Krmina sede v tržaških zaparih, in sicer zaradi upora! Kaite le tako smemo označiti „protipostavno dejanje“, katerega so zagrešili in ki obstoja v tem, da niso z gospodom gospodarjem fevdalcem Codellijem delili na 1/3 (reči in piši polov!) vsega pridelka, svojega lastnega pridelka, ne morda fevdalčevega! Da so vsi štije aretiranci oddali predpisano količino žita javnim žitnicam, da so tudi položili predpisanih »25%« ne igra prav tako nikake vloge, kakor dejstvo, da je oddajanje polovice kolonovega pridelka fevdalcu rodila modrost zakonodajalca-fašista! Stvar je čisto dosledna: kolon je lahko te 50% demokrat, ker je 50% brezpraven suženj, 100% demokrat je pa fevdalec in ne vidi, mo razloga, zakaj bi polovica ne ubogala 100%, mesto samo 50 odstotnega demokrata!

Pa Codelli ni edini fevdalec-junak, ki posluje s svojimi koloni je posredno Civilne policije V Podsobotinu blizu Gorice je kolon Grauner doživetje te dni obisk, ki ga krmalu ne bo pozabili niti on sam, niti njegove sosedje. Visoki obisk je tvorilo 14 policajev in nek »gospodje« v civilu. Kolona Graunerja je pa to visoki obisk stal: 1 kralvo, 1 praštica, zotovo količino žita. I plug in še drugo poljsko orodje, kar je vse vadržalo v malho plemenite fevdalce Cosulich Banske. Da je Podsobotin težko trpel za čista nemške okupacije, je za Grauner eden onih, katerim je bilo skoro vse uničeno itd. je vse v redu, toda res je tudi, da ni fevdalca Cosulich pod Nemci nitišar utrpela. Pa kdo naj zahteva od civilnega policajca, da bi se pripravil z bogatinom, ki mu lahko kaj »vrže«? Ne pozabimo pa tudi na 50 in 100% ...

Pri tem idealnem skupnem delu so za brisane vse nacionalne razlike. Pred očmi vseh je le en smoter in ena ideja - ljudsko blagostanje. Tisti Italijani, ki ta smoter razumejo, si na isti način prizadevajo dvigniti našo ljudsko državo, kjer so jim vse svobodešče že garantirane. Pomagajo pri skupnem gmotnem blagostanju. Dokaz, da te blagostanje pri nas postaja resnica, je vrednost jugoslovanske okupacijske lire, ki raste iznad vrednosti metropolitanske. To je razvidno tudi iz borznih poročil. Zakaj je kupna moč jugo-lire močnejša od metropolitanske? Radi napredka vseh javnih del, radi obnove industrije, zaradi energičnega pobiranja črne borze, ki je danes takorekoč zatrla, ker se plače močno približujejo višini izdatkov, in radi splošnega vzpona ljudskega gospodarstva.

Kaj daje valutj njeno vrednost? Rezultati dela in rezultati našega trimesečnega dela?

Titovo tekmovanje za obnovo je zaključeno.

Ne zaključuje se pa z njim triumf in polet prostovoljnega dela, ki je izraz železne volje našega politično zavednega ljudstva, izraz njegove sodobne, visoke, na načelih svobodnega dela stoeče morale. Z lastno, močno in lastno inicitivno si gradi svoje srečno bodočnost in okvirju svobodno izvoljenih ljudskih oblasti in neoviranega dela na obnovi sicer porušene, a svobodne domovine!

cesta. To končno te in vse one posestnike, ki bodo v kratkem postavljeni pred isto dejstvo še toliko ne bi zanimalo, če - - - če bi namreč vedeli ali od koga in kako bodo odškodovani za njihva razlašena posestva; če bi namreč vedeli, od koga in kako bodo odškodovani za njihov uničeni trud v pasu ceste, če bi končno oni in bližnji sosedji vedeli, od koga in kako bodo odškodvani za velike kvare, ki nastajajo bodisi zaradi gradnje ceste, bodisi zaradi nedovoljno razvitega čuta do kmetovalčevega znoja od strani delavcev, zaposlenih pri gradnji ceste.

Da! To so oni »če...«! Mi jim ne najdemo opravičila, morda bo to lahko storila ZVU! Vem le toliko, da je bila nujnost gradnje te ceste ugotovljena od ZVU z okoliščino 146 in da je delo poverjeno družbi »Autovie Venetec« z glavnim sedežem v Benetkah. Ne pa v Trstu, kakor pravi zavedni odlok Prefektore v Trstu. V našem mestu ima omenjena družba le svoje Ravnateljstvo za Juljsko krajino!

Pribijemo pa še to: Enotni sindikati so se sicer že oglašili v tej zadevi pri ZVU s posebno vlogo. Da-li je bila ta prečitana nam ni znano, gotovo pa je, da Enotni sindikati že niso prešli nikakega okovora.

Res, čudno to »novo življenje!« Odlok ZVU šteje 141 daje magnetu inj, Pukalovicu popolno možnost, da vrže zakonitni potom. In ko bodo padle zaradi iste ceste stanovanjske hiše malih ljudi, bo tudi to šlo istim enostavnim potom. Pa smo dalje prepričani, da se bo isti proces enostavnega postopka posnemal tudi pri realiziranju vodovoda za gornjo okolico, ki je v načrtu. Gospodje pri ZVU! Dovolite nam resno besedo! Trst ne bo procvatil, niti se obdrži na današnjem, že itak nizkem stanju, če bodo od tukajšnjih javnih del izvažali dobiček v Benetke, a bo naš človek zaradi istih javnih del izgubil še ono malo eksistenco možnost, ki si jo je - res le po mnogih čudežnih naključjih! - mogel ohraniti. Ne glede na dejstvo, da se na tak način nagibljete tepta načelo lastniške pravice, ki je tam na zapadu tako sveta, bi že iz golega bontoma morali vsaj besedico ziniti lastnikom, predno stopite na njihov last.

Razstava na Češkem „Gradimo osvobojene kraje“

V največjem mestu severne Češke v Lihkeru, je bila odprta največja razstava v srednji Evropi »Gradimo osvobojene kraje!«. Razstava je bila prirejena pod zaščito predsednika republike dr. Edvarda Beneša.

Na pozdravni govor predsednika mestnega odbora v Libercu je kot prvi povzel besedo podpredsednik vlade dr. Peter Zenkl, ki je med drugim zlasti poudaril: »V teh dneh, ko je začela v Parizu mirovna konferenca, ki naj položi osnovo trajnemu evropskemu in svetovnemu miru, se vsi jasno zavedamo, da bo pogoj notranjega miru v naši republiki priavljen socialni red; in drugi pogoj tako notranjega miru kakor predvsem miru med nami in ostalimi evropskimi državami bo očistenje Češkoslovaške od vseh sovražnih manjšin. V obsejnih kraje smo investirali češke prihranke in delo čeških rok, toda sadovi vsega tega so bili naperjeni proti nam. Po vseh dogodkih, ki so sledili Münchenu, ne homo nikoli več dovolili, da se zopet ponove stare napake. Naj pripadamo tel ali oni politični stranki, naj bo med nami kakršnakoli razlika, ne homo nikoli dovolili, da razlika med nami oslabi češko kolonizacijo obsejnih krajev in njihov gospodarski razvoj. Vsi Čehi in Slovaki homo zložili vse sile v složen delu za skupni blagor, v delu za uspeh gospodarskega in socialnega napredka. Učvrstili smo svoje državo na zunanji učvrstili jo homo tudi na znotraj, v naših srcih pa naj vlada samo vzajemno zaupanje, potrpljivost in nesebičnost«.

Minister za informacije Václav Kopecký je v svojem govoru zlasti poudaril: »Tu je domovina češkega naroda vse tja do obmejnih rok, izza katerih slišimo glas naših slovanskih bratov Lužičkih Srbov, za kateri hnarodno usodo ne homo prenehali nikoli skrbeti. Ne, ni več sudeškonemških obmejnih krajev, prav tako ni več nemške manjšine, kakor tudi ne bo več neslovanške manjšine. To je naše geslo, ki ga je na mirovni konferenci v našem imenu povdrali zunanji minister Jan Masaryk. Z izselitvijo Nemcev smo že razbili kontinuiteto nemške manjšine in v naših obmejnih

Julijski sindikati razpadajo Tudi manjšina zavednih delavcev je spregledala

Na laži in varanju delavskih množic se ne more vzdržati nobena organizacija, posebno tista ne, ki se široko nosi, češ, da »zastopa delavske interese«, a se v stvari za kulisami padjaši z delavskimi izkoriščevalci, z delodajalci.

To se pa ne da ugotoviti takoj. Potrebno so preizkušnje v praktičnem življenju, potrebno je s primeri dokazati svoje lice. Še le tedaj zavedni delavci spregledajo in zbežijo od sovražnika, ki jih je vpletel v svoje mreže z lažno propagando.

Po zadnji splošni stavki, ki vedno bolj dokazuje upravičenost borbe demokratičnih sil za svoje pravice, se je pokazalo, kdo zares ščiti delavske interese.

Zadnja stavka ni le tesnejše povezala vse demokratične sile naše pokrajine med seboj, marveč je tudi zadala močan udarec vsem neofašističnim organizacijam in reakcionarim krogom.

Tedaj so Julijski sindikati občutili kaj zmore borbeno demokratično ljudstvo, čvrsto povezano v svojih organizacijah. Člani Julijskih sindikatov so spregledali, videli so prevaro, v katero so jih zavlekli njihovi vodje in so jih pričeli zapuščati. Zavedni delavci so se vrnili med svoje tovariše, pristopili so k razredni delavski organizaciji: Enotnim sindikatom.

Navajamo za primer 37 delavcev Tržaške ladjedelnice, ki so izstopili iz Julijskih sindikatov in jih tako-le obvestili o tej svoji odločitvi:

Tržič, 12. avgusta 1946.

Notranji tovarniški komisiji!

Podpisani delavci, vpisani v Delavsko zbornico, smo se po globokem preudarku odločili, da izstopimo iz Delavske zbornice, (Julijski sindikati - op. ur.) Verjeli smo, da pripadamo organizaciji, ki ščiti interese delavskega razreda, toda varali smo se. Sprelo ravnjanja Delavske zbornice kot sindikalnega organa vprašamo:

Kje je notranja komisija nabrala denar, če niso člani nikoli plačali nobenega mesečnega prispevka?

S katerim denarjem je lahko notranja komisija izplačala znatne podpore tudi brezposelnim, ki so delali za časa dvajsetdnevne stavke?

Ker si na ta vprašanja ne vemo odgovoriti, smo izgubili vse zaupanje v sindikalne voditelje Delavske zbornice.

Spored parade dela v Ajdovščini

24. avgusta:

Od 7 do 11: okrožni ljudski peterboj na športnem igrišču v Ajdovščini.

Ob 11: cilj zvezne vojske motociklov in avtomobilov iz Slovenije, čete A. in B.

Ob 14: kolesarske tekme: Ajdovščina - Postojna in nazaj.

Ob 15: partizanski marš: Ajdovščina - Zabljje - Dobravlje - Česta - Lokavec - Ajdovščina dvakrat (31 km).

Ob 16: tekme in košarki: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Trst, Reka; Postojna. Vršile se bodo na športnem igrišču v Ajdovščini.

Ob 20: koncert pevskega zbora JA »Srečko Kosovel« v Ajdovščini na Titovem trgu.

Ob 20: koncert in baletni nastop ljubljanske opere na Titovem trgu in koncert Kosovel.

Ob 20: masovni šahovski brzoturnir v Vipavskem gradu.

Ob 20: koncert tržaške godbe na Stadionu.

Ob 20:30: Stafeta 15x400 m: Ajdovščina - Česta - Lokavec - Ajdovščina s prigranitskim baklami.

V večernih urah razsvetljava Ajdovščine in ljudsko rajanje.

25. avgusta:

Ob 5: budnica.

Ob 6: zbiranje fizikulturnikov, delovnih brigad in sindikalnih skupin ob cesti Vipava - Ajdovščina.

Ob 8: »Parada dela«, sprevod po glavni cesti na jatališče pri Ajdovščini.

Ob 14: fizikulturni in kulturno-prosvetni nastop na stadionu:

1. Festival narodnih plesov. (Marolovo folklorna skupina).
2. Množično petje vseh pevskih zborov Slovenskega Primorja.
3. Nastop mladincev in mladink.
4. Orodna telovadba. (Reprezentančna vrsta).
5. U boj! - Gregorka.
6. Različnosti.
7. Nastop vojske.
8. »Parada dela«, množična recitacija.
9. Objava izida tekem in razdelitev nagrad.

Ob 16: moto-tekme.

Ob 18: ljudsko rajanje na stadionu, jatališču, na Titovem trgu, v avto-podjetju in na trgu v Šturjah.

PO 42 DNEVIH

Pozdravljeni demokratični borci v svobodi!

V petek 16. t. m. zvečer so bili izpuščeni iz tržaških zapov »Pri Jezuitih« tovariši, antifašisti iz Tržica, in sicer: Cernigoj Viktor, Korumüller Henrik, Olivieri Albino, Tomažič Jordan in Znidaršič Peter. Kakor znano je vsa petorica bila aretirana in odvedena v zapore pred dne splošne stavke ne da bi jim bil naveden vzrok aretacije. Danes, po izpustitvi iz zaporov se še vedno vprašujejo, zašam vprašujejo, zakaj so sedeli 42 dni ...

Stavka je delavčeva pravica

Stavka (jih je namreč cela vrsta!) v ZDA, stavka telegrafskih uslužbencev v Franciji, stavka v londonskih plinarnah, splošna stavka poštnih uslužbencev v Bruslju, stavke bančnih nameščencev na Irskem, pa Urugvaj: vrsta stavk zaradi naraščanja dražnje je šiir, v vidu nove stavke (Amerika) je pač dežela ogromnih dimenzij (vsakem pogledu) ... In zopet: Češka Generalna konferenca delav. je izdala proglas za splošno stavko itd. itd. brez konca in kraja. Blagor onim delavcem, ki žive v tako demokratičnih državah, da lahko nemoteno izvajajo svojo pravico stavanja, pa četudi je pri tem prizadet gospodar. Kaj zato, če je v Trstu ob zadnji stavki vojaštvo zasedlo ladjednice, če ... pa kdo bi vse to naštevati. Približno raje dejstvo, da še nismo slišali, niti čitali, da so kjerkoli na našem planetu delavci stavkali z navedbo vzroka: godi se nam kakor pristoja človeku! ...

5.) Razdeljevanje podpore se bo vršilo po liniji Delavske zbornice in na osnovi naših spisikov, ki bodo morali biti poslani Delavski zbornici.

6.) Imenovanje tajnika v osebni tajnika kovinskega sindikata, ki bo imel nalogo izdajati vsem posilcem, ki imajo tudi pravico na podporo, bon za izplačilo, ki ga bo izvršila Delavska zbornica v osebni njenega tajnika Maria Bassa.

7.) Razpredelnica za izdajanje pomoči: Družinski poglavar lir 1200, če se ni prijavil na delo.

Samci lir 700, če se ni prijavil na delo. Družinski poglavar lir 800, če se je prijavil na delo 8. 7. 46.

Samci lir 500, če se je prijavil na delo 8. 7. 1946.

Družinski poglavar lir 1000 kot je navedeno zgoraj, razven samcev.

Družinski članj lir 1500, če so brezposelni in sodelujejo pri Tovarniški zaščiti. Samci lir 800, če so brezposelni in sodelujejo pri Tovarniški zaščiti.

Družinski članj lir 1000, če delajo pri zasipanju protitankovskih jarkov in pripadajo Tovarniški zaščiti.

Samci lir 600, če delajo pri zasipanju protitankovskih jarkov in pripadajo Tovarniški zaščiti.

Nadalje se v tem dokumentu govori tudi o načinu kontrole, da bo izplačilo vsem tistim delavcem, ki so pripravljeno izdati svoje tovariše v stavki in v borbi za demokratične pravice tudi pravilno izvršeno. Ze po visokih vsotah je razvidno, da so imeli razbijaški sindikati na razpolago velike vsote denarja zato, da bi zadušili delavsko borbo in dosegli tiste cilje, ki so si jih oni postavili skupaj z delodajalci, ki jih financirajo. Medtem ko si naši delavci odtrgali od ust zadnji kosček kruha in poslali to svoje darilo v mesto stavljučim delavcem, kar je izgledalo nemoralno celi ZVU, kaj naj pomislimo o dejstvih, ki so zgoraj potrjeni v uradnem aktu Delavske zbornice?

Sodelovanje Julijskih sindikatov in delodajalcev je bilo vedno očitno. Posebno pa se to opazi v pismu, ki so ga Julijski sindikati iz Tržica naslovili na upravo CRDA-e 13. 7. 1946. in v katerem pravijo sledeče:

Sporočamo Vam, da dosedaj ni prišlo do izmenjave vrtarja pri glavem vhodu v ladjedelnico kot nam je ta Uprava obzbučila se pred tednom, četudi smo mi to že večkrat ponovno urgirali.

Izmenjava vrtarjev, ki bi se morala vsiliti, kot je bilo določeno, vsak dan in sicer po eden, se je omejila le na namestitve enega samega novega vrtarja, na mesto prvega, ki so bili prej postavljeni pri glavem vhodu. Ostali štirje do danes še niso izmenjani.

Medtem ko izražamo naše nezadovoljstvo zaradi neizpolnitve vaše obveze, Vas pozivamo, da takoj podzamenete potrebne mere.

Tudi iz tega dokumenta se vidi, kako so odnosi med Enotnimi in Julijskim sindikati in delodajalci. Sporazummo so določili, da bodo vrsto in cesto vrtarje, včlanjene v Enotnih sindikatih in namestili nove, seveda člani Julijskih sindikatov.

Tudi pri tem manevru se človeku sama vsilji misel, ali naj se postavljajo na vrata člani Julijskih sindikatov zato, da bi se lažje puščale v ladjedelnico oborožene fašistične tolpe in civilna policija? Istosčasno se pa človeku vrine vprašanje, kakšni zastopniki delavskih interesov so ti Julijski sindikati, ki tajno (zdej je pa postalo javno) sodelujejo z delodajalci in v raznim mahinacijami podvezajajo skupne ukrepe proti delavcem.

Zato ni čudno, da danes Julijski sindikati tako naglo razpadajo in da se v vseh tovarnah vedno bolj pogosto prijavljajo v Enotne sindikate člani Julijskih sindikatov, ki so spoznali delovanje svojih nekdanjih sindikalnih zastopnikov in se jim zato tudi odrekajo.

Italijanski kmet

Kakor znano je italijanska državna uprava odredila oddajo žita od strani kmetovalcev državi, iz dostej znanih podatkov je mogoče sklepati o zavednosti italijanskega kmetnega ljudstva do svoje državne skupnosti, oziroma o stopnji priljubljenosti, ki jo italijanska državna uprava uživa pri lastnih kmetijskih množicah.

Skupna žitna produkcija je bila preračunana na 60 milijonov q, od katerih bi imela država prejeti 24 milijonov q. Italijanski kmet je pa oddal le nekaj nad 17 milijonov stotov, kar znaša 27,7%. Še drastičnejša je slika Sicilije, kjer je bilo oddanega žita reči in piši - celih 30%.

Ko čuje človek številne kritike in »ne-kritike« raznih italijanskih »strokovnjakov« na rovaš drugih držav - ali ni upravičen stari pregovor: »Pometaj pred svojim pragom!«?

Grčija in sindikalna svoboda

Pred dnevi je grška vlada sklenila izmenjati nad dvatisoč krajevskih sindikalnih uprav, ki so bile zakonitim potom izvoljene v teku zadnjih 13 mesecev. Mestni sindikalni upravi v Atenah in Pireju sta prešli 9. t. m. nalog od g. Stratosa, ministra

Iz področja ustvarjalnih sil v conii B

Uspehi tromesečnega Titovega tekmovanja v conii B

Udarniška Idrja na prvem mestu

52.486.274 Lir vrednosti dela

Na prvem mestu Titovega tekmovanja je okraj Idrja-Cerkno, v katerem se je od 25. V. 1946 do 25. VIII. 1946 popolnoma obnovilo 36 stanovanjskih hiš, 60 gospodarskih in eno javno poslopje.

Delo pa so obnovili 188 stanovanjskih hiš, 129 gospodarskih in 9 javnih poslopij. Popravili so 74.750 metrov ceste in kolovozov, 88 metrov mostov, napravili 1.174 m vodovoda, vodnjakov za 263 m³, delno so obnovili eno tovarno, popolnoma eno delavnico, delno eno delavnico, popolnoma dve žagi, popolnoma izgotvili 10 košarastih apnenih jam, v delu imajo pa še 88 raznih objektov.

Skupna vrednost pripravljenega in porabljenega materiala ter delavnih dni in prevoz materiala znaša 52.486.274 lir. Skupna vrednost izvršenega dela na gradilišču — brez vrednosti gradiva — znaša 18.746.164 lir.

Prostovoljni prispevki delavcev in nameštencev za fond obnove v denarju ter čisti dobiček od kulturnih prireditev znaša 3 milijone 410.061 lir.

Zato delo je okraj Idrja-Cerkno dobil nakazane kredita v denarju 3.840.000 lir ter v lesu iz državnega kontingenta za milijon 818.300 lir. Vojni oškodovanci so sami prispevali v delu in materialu 66.827.315 lir.

lavci opekarnice, ki so se z izredno poštvalnostjo vrgli na delo za obnovo in izdelavo čim večjega števila etresne opeke.

Vrednost produkcije materiala znaša kot je navedeno 7.668.200 lir; s tem je že dosežena produkcija, proračunjena za vso letošnjo sezono. Pri delu in vodstvu v opekarni se je najbolj izkazal tov. Drago Macarol.

Vedno in povsod prisotna ljudska vojska

Znato je k vsem uspehom v obnovi pripomogla tudi Jugoslovanska armada, ki je dala na razpolago kamione za prevoz materiala.

V okraju Tolmin so bili doseženi sledeči uspehi:

Delo je obnovljenih 34 stanovanjskih hiš, 79 gospodarskih ter 3 javna poslopja. Popolnoma pa je obnovljenih 110 gospodarskih poslopij. Delno so obnovljeni: dva mostova, dva vodovoda, 1 vodnjak. Popolnoma pa so obnovljeni 3 vodovodi, 3 vodnjaki, 2 napajališča, 1 mlin, 4 greznice, 2 gnojiskiči ter 2 koriti, delno pa še dva.

V delu za delno obnovo je še 15 raznih objektov.

Prostovoljno delo in brezplačno pripravljene material predstavlja vrednost 11.332.862 lir: plačani material pa 10.609.555 lir.

Skupnih prostovoljnih prispevkov za obnovo se je zbralo 167.300 lir.

Kredita za obnovo je dobil okraj Tolmin 900.000 lir. Vrednost vsega dela pa znaša 21.922.217 lir.

V okraju Grgar so v času Titovega tekmovanja dosegli sledeče uspehe:

Popolnoma so obnovili 2 stanovanjski hiši, delno pa 42, popolnoma eno gospodarsko poslopje, delno pa 12; popolnoma dve javni poslopji. Popolnoma so izgotovili 4 zidane apnenice, delno 2. Popolnoma so izgotovili 8 apnenih jam. Popolnoma so obnovili en cestni prepot, delno popravili in obnovili 1; zgrajeno je 660 m ceste; v delu za obnovo imajo še 21 raznih objektov. Delno so obnovljeni 3 vodnjaki.

Kredita za obnovo smo prejeli 3.628.400 lir. Delež in vprisnine članov obnovitvenih združb pa znašajo 42.900 lir.

Skupna vrednost porabljenega in neporabljenega materiala pripravljenega za obnovo znaša 16.779.324 lir.

Skupna vrednost izvršenega dela pri gradilišču brez vrednosti materiala znaša 2 milijona 945.902 lire; prostovoljni prispevki za obnovo v denarju znašajo 194.394 lir; skupna izplačila za delo (izplačila obnovitvenih združb in pogorelev samih) znašajo 1.792.654 lir; skupna izplačila za nabavo in predelavo gradiva znašajo 2.255.189 lir.

Skupna vrednost vsega dela obnovljenih stavb in materiala znaša 19.907.700 lir.

V Postojnskem okraju se je popolnoma obnovilo 7 stanovanjskih hiš, 28 gospodarskih, 2 javna poslopja, elektrificirani sta bili dve vasi, popolnoma obnovljeno je bilo 8 km ceste, v dveh vaseh dva vodovoda, 5 vpdnjakov, 7 napajališč. Popolnoma je bilo izdelanih 5 košarastih apnenic, popolnoma očistene ruševine ene pogoreje hiše in trikrat so popolnoma očistili železniško postajo.

Delno so obnovili 25 stanovanjskih hiš, 21 gospodarskih, 4 javna poslopja, 121 km cestnih kolovozov, 1 most, dve žagi, eno kanalizacijo. V delu pa imajo še 20 raznih objektov; za 33 raznih objektov se pripravila obnova.

Kredita za obnovo so prejeli 2.639.000 lir. Skupna vrednost v materialu in dnipe: 15.839.268 lir. Skupna vrednost izvršenega dela brez materiala: 1.358.910 lir. Skupna plačila za izvršena dela: 16.378.387 lir. Skupni doprinos za sklad obnove od delavcev in nameštencev ter raznih prireditelj v denarju 2.293.929 lir. Izplačila na materialu: 4.460.000 lir.

Vrednost vsega dela in materiala ter vse obnove in prostovoljnih prispevkov v tromesečnem Titovem tekmovanju znaša 20 milijonov 492.107 lir.

Slovinci in Italijani bratsko sodelujejo

Penko Josip, 74-letni kurjač pri strojnem kotlu v tovarni vezanih plošč v St. Petru na Krasu je kljub svoji starosti kot zvest in miren delavec razumel, da je treba držati paro strojnega kotla na predpisnem višku za stroj 325 KS. Podjetje je imelo samo sveže kurjivo in je marljivo in vztrajnost starih delavcev je zahvaliti, da je obrat nadaljeval svoje delo in tako je stalno imelo zaposlitev 200 delavcev.

Kovač Pavel, roj. 1906., predelavec v tovarni vezanih plošč v St. Petru na Krasu je zaposlen že od začetka obratovanja tovarne. Poverjeno mu je nadzorstvo nad najvažnejšimi stroji, tako rekoč dušo vsega obrata. Strojavnice je stroji, ki pokaže in dokazuje marljivo vsega obrata. Ni se samo držignila v letošnjem letu produkcija za 53% dnevno, temveč se je zboljšala tudi kvaliteta za 30%. Znižala se je uporaba lepila za 20% na kubični m izdelanih vezanih plošč. Na ta način se prihrani dnevno najmanj 5000 litr. tov. Kovač je znal dovesti do tega očitnega izboljšanja obrata v svoji lastni iniciativi z organizacijo svojih tovarnikov, ki so pod njegovim dobrim vodstvom in lastno delovno zvestobo mogli doseči take uspehe.

Vov. Crossilla Ivan, roj. 1891. v Conegliano — Italija, zagovodja, je od 1. maja 1945 neumorno organiziral ter se z vso poštvalnostjo in samoiniciativnostjo trudil ter tako omogočil izdelavo vsakovrstnega potrebne materiala za prve potrebe naše obnove. Od osvoboditve dela vztrajno in poštvalno ter reči moramo, da je v marljivosti neprekosljiv. V težkih primerih, ko smo resno dvomili v uspeh, se mu je vedno posrežilo ustreči vsem zahtevam. Kot nameštencev ustreza v vsakiem času vsakomur. Na predpisani delovni čas se ne ozira, temveč vrši svoje delo tudi po dne, tri ure dnevno brezplačno v prid narodne imovine.

Lepčičkar Anton, roj. 1916., predelavec, zaposlen od preveza dneva obratovanja v tovarni kot predelavec furnirskega odelka, se je samoiniciativno priučil obratovanja in ravnanja z vsemi najbolj delikatnimi stroji. Sušilnica (kompliciran stroj) je samo po njegovi zaslugi v rednem obratu ter prav tako v najboljšem redu obratujejo vsi drugi stroji. Tov. Lepčičkar ne pozna počitka; po opravljenem delu in ob nedeljah marljivo pregleduje, čisti in namaže vse stroje, tako da obratuje njegov obrat vedno brezhibno.

Miklavčič Anton, roj. 1908., po poklicu mehanik-strojnik, je za 30% prekorščil običajno normo ob dobri kakovosti izdelkov. Pri podjetju je bil zaposlen že od leta 1922. kot mehanik in sicer na žagi v Postojni. Po osvoboditvi je z ostalimi tovarniki v lastni režiji začel popravljati in obnavljati uničene ali deloma uničene stroje na žagi, ki je zgorela ob osvoboditvi. Popravil je deloma uničeno lokomobilno, popolnoma je popravil ter obnovil polnojarmanik tipa Hoffman; tračno žago tipa Brenta s 110 cm volana, avtomatično cirkularsko za rezanje letvice tipa Kirchner, žarnico Stunbeck, dve mali nihaletni cirkularski tipa Pfeifer, strojnik za železo ter izdelal nov vrtni stroj za mizarstvo delavnice in s tem doprinesel nad 300.000 lir prihranka upravi. Od 25. 5. do 25. 8. je napravil 200 prostovoljnih ur.

Stefančič Franc, roj. 1900., tešarski mojster na žagi v Postojni, je dvignil produkcijo za 30%. Pri obnovi žage, ki je bila požarana od okupatorja, je neumorno delal za obnovo strešnega ograjda žage ter dveh skladišč ter vzpodbudil k delu še ostale tovarnike. Sam je izdelal naštr ogroja žage in dveh skladišč ter naknadno orodje skladišča žage Beljško Delal je s 5 pomočniki, ki jih je izučil, da so delali kakor izučeni delavci. S poštvalnim delom je pripomogel, da se je življenje pravčasno pokrilo in s tem preprečilo nadaljnje razpadanje. Med delavci je zelo priljubljen; v času Titovega tekmovanja je napravil 180 prostovoljnih ur.

Givrolamo Ivan, roj. 1870 v Perarolo-Belluno, Italija, gaterist pri polnojarmaniku na žagi Beljško-Postojna. Dvignil je običajno normo pri dobri kakovosti za 30%.

vani in ravnanja z vsemi najbolj delikatnimi stroji. Sušilnica (kompliciran stroj) je samo po njegovi zaslugi v rednem obratu ter prav tako v najboljšem redu obratujejo vsi drugi stroji. Tov. Lepčičkar ne pozna počitka; po opravljenem delu in ob nedeljah marljivo pregleduje, čisti in namaže vse stroje, tako da obratuje njegov obrat vedno brezhibno.

Miklavčič Anton, roj. 1908., po poklicu mehanik-strojnik, je za 30% prekorščil običajno normo ob dobri kakovosti izdelkov. Pri podjetju je bil zaposlen že od leta 1922. kot mehanik in sicer na žagi v Postojni. Po osvoboditvi je z ostalimi tovarniki v lastni režiji začel popravljati in obnavljati uničene ali deloma uničene stroje na žagi, ki je zgorela ob osvoboditvi. Popravil je deloma uničeno lokomobilno, popolnoma je popravil ter obnovil polnojarmanik tipa Hoffman; tračno žago tipa Brenta s 110 cm volana, avtomatično cirkularsko za rezanje letvice tipa Kirchner, žarnico Stunbeck, dve mali nihaletni cirkularski tipa Pfeifer, strojnik za železo ter izdelal nov vrtni stroj za mizarstvo delavnice in s tem doprinesel nad 300.000 lir prihranka upravi. Od 25. 5. do 25. 8. je napravil 200 prostovoljnih ur.

Stefančič Franc, roj. 1900., tešarski mojster na žagi v Postojni, je dvignil produkcijo za 30%. Pri obnovi žage, ki je bila požarana od okupatorja, je neumorno delal za obnovo strešnega ograjda žage ter dveh skladišč ter vzpodbudil k delu še ostale tovarnike. Sam je izdelal naštr ogroja žage in dveh skladišč ter naknadno orodje skladišča žage Beljško Delal je s 5 pomočniki, ki jih je izučil, da so delali kakor izučeni delavci. S poštvalnim delom je pripomogel, da se je življenje pravčasno pokrilo in s tem preprečilo nadaljnje razpadanje. Med delavci je zelo priljubljen; v času Titovega tekmovanja je napravil 180 prostovoljnih ur.

Givrolamo Ivan, roj. 1870 v Perarolo-Belluno, Italija, gaterist pri polnojarmaniku na žagi Beljško-Postojna. Dvignil je običajno normo pri dobri kakovosti za 30%.

Tudi cona A se pripravlja na proslavo „Festivala dela“

Izbirne tekme na Opčini

V okvirju UCEF so se vršile na Opčini izbirne tekme za sestavo ekipe, ki bo 24. in 25. t. m. zastopala Tržaško okrožje na teledavnem zletu v Ajdovščini ob priliki zaključitve Titovega tromesečnega tekmovanja.

Ob 8. uri je pričel partizanski marš. Skupina 23 atletov je prešla prve kilometre strnjeno, na to se je Zerjal ločil od ostale skupine in to razdaljo obdržal vse do cilja. Uporno sta ga skušala doseči Ponton in Torcello, aji nista uspela. Zmagovalčev čas je bil zelo dober, saj je potrebil 22 km v 1 uri 54.30 min.

V ljudskem peterboju je zmagala Dora Cermelj med ženskami in Oskar Presei med moškimi.

Tehnični rezultati:

Partizanski marš (22 km): 1. Pino Zerjal 1 h 54' 30"; Prosventin Krozec Zolt; 2. Breno Ponton PK Skamerlep; 3. Misculin Torcello PK Cermelj; 4. Tessera Pietro Prosventin Krozec Pisoni; 5. Rolando Castellano, S. Giacomo.

Tek na 400 m: 1. skup.: 1. Durante Duranti v 57 sek.; 2. skup.: 1. Descar Tulio v 58 sek.; 3. skup.: 1. Ogrin Arcadio v 56 in 2 s.

V ljudskem peterboju: Ženska skupina do 16 let: 1. Dora Cermelj 45 točk; 2. Jospina Vertovec 36,5; 3. Mirella Sajn 30; 4. Neva Suban 35,8; 5. Maria Zuljan 35.

Ženska skupina čez 16 let: 1. Marija Sulčić 33 točk; 2. Jolanda Hrovatin 32; 3. Lucija Santini 32; 4. Silva Sosič 28; 5. Natalia Bavčar 27,8.

Moška skupina do 16 let: 1. Oskar Presl 43,5 točk; 2. Ivan Patrizio 38; 3. Anton Razen 35,7; 4. Aleks Vodopivec 33,5.

Moška skupina čez 16 let: 1. Marjan Dolgan 48,8 točk; 2. Stojan Presl 47; 3. Ivan Zadnik 46,2; 4. Corrado Gessi 46; 5. Durante Duranti 46.

Moška skupina do 16 let: 1. Oskar Presl 43,5 točk; 2. Ivan Patrizio 38; 3. Anton Razen 35,7; 4. Aleks Vodopivec 33,5.

Moška skupina čez 16 let: 1. Marjan Dolgan 48,8 točk; 2. Stojan Presl 47; 3. Ivan Zadnik 46,2; 4. Corrado Gessi 46; 5. Durante Duranti 46.

Ostavka od Jul. sindikata

»Predpisani član P.S.I.U.P. in pristaž Zbornice dela sem spoznal, da omenjeni organizaciji ne delujeta kakor predpisujejo pravila in podajam ostavko toliko z ozirom na stranko, kolikor z ozirom na sindikat. Moja vse poštenega moža mi ne dovoljuje še nadalje udeleževati se v stičnih protidemokratskih organizacijah...«

P.S.I.U.P. znači »Partito socialista italiana unita proletaria«, kar se po naše bere: italijanska socialistična stranka. »Zbornica dela«, pravzaprav »Camera del lavoro« pa je istovetno s »Sindacati Giuifanici«.

Je še kaj potrebno? Menda ne!

Gradbena zadruga na Opčini pri Trstu

V četrtek, 15. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor »Gradbene zadruge« ob ogromni udeležbi delavskega ljudstva. Obrazloženo je bil pomen zadruge za naše ljudstvo ter izvoljen delovni odbor. Res je, zadruga je porojena v težkih časih in njen odbor bo moraj preživljati trpke ure; ker pa je naš človek vajen takorekto iz nič ustvariti mnogo, želimo novi gradbeni zadruzi trditi uspehov, pa četudi bodo v začetku kaj skromni.

NAROCNINA ZA „PRIMORSKO DELAVSKO ENOTNOST“			
	za cono A in B	za Jugoslavijo	
Letna	lir 200—	din 80—	
Polletna . . .	„ 100—	„ 40—	
Četrletna . . .	„ 50—	„ 20—	

Plačuje se: V conii A potom sindikalnih organizacij, oziroma v Trstu pri Ljudski zadrugi, Via Carducci 6. V pasu B potom podružnic Gospodarske banke in sicer na račun Ljudske založbe, Trst, Via Carducci 6 z navedbo »za Primorsko delavsko enotnost.«

V Jugoslaviji pa potom Pošt. hranilnice in sicer na čevonji račun št. 20-016 z navedbo »za Primorsko delavsko enotnost.«

Druga v tekmovanju je Il. Bistrica

V okraju Ilirska Bistrica, ki je drugi v tekmovanju, pa je popolnoma obnovljenih 94 hiš in gospodarskih poslopij. Delno je obnovljenih 204 hiš in gospodarskih poslopij; skupno torej 298 stavb. V gradnji je še 171 stavb, na katerih se obnovo nadaljuje.

Za vse to delo je bilo napravljenih skupno 314.502 prostovoljnih ur v skupni vrednosti 13.233.280 lir. Vrednost pripravljene in porabljenega materiala znaša 42.536.251 lir.

Delavci, nameštenci, gostilničarji, trgovci in obrtniki so v denarju prispevali za fond obnove 2.541.303 lire. Vrednost izvršene obnove v opekarni znaša 1.406.286 lir. Vrednost produkcije pa 7.668.200 lir. Prostovoljne, neplačane ure delavcev in nameštencev v prid obnove znašajo 1.113.717 lir. Za vse to izvršeno delo in nabavljeni ter porabljeni material je bilo porabljenih 6 milijonov 100.000 lir iz kredita.

Ži vso pohvalo ter mora biti za vzgled vsem drugim, je pokazala obnovitvena Zadruga Pregarje, ki je delno obnovila 54 stavb, v gradnji pa ima 31 stavb. Iz prejetega kredita 1.268.000 lir je napravila vrednost 11 milijonov 198.538 lir. Kljub vsem težavam za prevoz in pomanjkanju orodja (vas je bila skoraj popolnoma požarana) je napravila iz ene lire vrednost 9 lir. K temu uspehu je ogromno pripomogla poštvalnost in samoiniciativnost tov. Bubniča Jožeta, tajnika obnovitvene zadruge Pregarje.

Za obnovitveno zadrugo Pregarje pravni ne zaostaja obnovitvena zadruga Zaječje, ki je z veliko poštvalnostjo in vztrajnim delom vodi predsednik Jakob Kocijančič. Popolnoma je obnovila 20, delno pa 33 stavb. V gradnji ima še 21 stavb.

Toda tudi vse ostale obnovitvene zadruge so se pokazale tako visoko aktivne, da brez razlike zaslužijo vse javno pohvalo.

Nekaj besed obrtnikom

O priliki podpisa sporazuma o draginskih dokladah za mesec avgust smo morali na žalost ugotoviti, da je združenje obrtnikov zavnilo sporazum.

Dobro poznamo pogoje, pod katerimi živijo naši obrtniki in se zavedamo, da so vemo preji ko rožnati. Vemo pa tudi, da vendare še ne opravilujejo stališča, ki so ga zavzeli z ozirom na zahteve delavcev v gori omenjenem sporazumu.

Obrtniki so sami večinoma delavci in bi bolj kot vsak drugi morali poznati potrebe delavstva. A glej, zavrnili so sporazum, ki so ga sprejeli celo industrijalet.

Obrtniki - delodajalci so številni in mnogi izmed njih ne nasprotujejo izboljšanju delavskih pogojev. Nuno je, da se tigne dajo voditi od ostalih; nasprotno, naj dvignejo svoj glas in prepričajo se ne neuvidevne, da smo tisti, ki dela, pravico do življenja. In konteno tudi ni res, da bi se s povr-

sanjem doklad delavcem dohodek delodajalcev za prav toliko zmanjšal. Z maščonkostnim povzemanjem cen bi se ta izdatke za delavce lahko nadoknadil.

Priznajmo, da bi lahko tudi na tem polju zmagal razum in vest nad takoj egoizmom in nerazumevanjem. To bi prihranilo neizbežne spore in neprimerno posledice na tem polju človeške delavnosti, kjer bi lahko delodajalci in delavci živeli strojno kot člani ene družine.

Popolnoma jasno je, da ni možno zahtevati od delavcev, ki so zaposleni pri obrtnikih, da bi sprejeli slabše pogoje od drugih. In to predvsem, ker so celo najboljši pogoji daleč od tega da bi zagotovili delavcem vsaj skromen življenjski stalež.

Naj si bodo obrtniki delodajalci v svesti, da se bodo njihovi delavci odločno branili proti njihovemu krivičnemu zavračanju sporazuma. In če jih hočejo prisiliti, da stopijo v borbo, bodo ti delavci pokazali, da se znajo boriti z vso vztrajnostjo, do kler ne bodo dosegli cilja.

Španska sindikalna enotnost in njena organizacija UGT

V dneh od 9. do 12. maja se je vršil v prostorih delavske zbornice v Toulouse v Franciji II. kongres glavnega združenja Španskih delavcev (UGT). Španska sindikalna organizacija je bila prisiljena imeti svoj drugi kongres v pregnanstvu, toda ob prisotnosti bratske francoske sindikalne zveze CGT, ob solidarnosti svetovne sindikalne federacije in vseh mas španskega delovnega ljudstva, ki se še danes bori in trpi pod pogubonosnim Francovim režimom.

Pri vseh sejah kongresa se je izražal vsak borbeni duh delavstva, težnja združiti se v centralni sindikat in skrb radi žalostnega položaja v domovini. Neuklonljiva je volja doprinesiti vsako pomoč, da se podpre borba, ki jo vodi ljudstvo proti nacifalangistom, da si izvojuje republiko in demokratsko svobodo.

Pri prvem zasedanju je bila predčlena izjava solidarnosti UGT v Kataloniji, nato so bili objavljeni telegrami skoro vseh držav sveta (Poljske, Švice, Švedske, Bolgarije, Anglie, Venezuele, Urugvajsa, Kube itd.) ter številna pisma v Franciji živčnih Španskih delavcev.

Kongresu je prisostvovalo 336 delegatov iz 730 okrajnih odborov in preko 600 krajevnih odborov. Ta številna udeležba je dokaz nemo, mornega delovanja UGT v Franciji, dela ki se razvija pod težkimi pogoji tako organizacijsko kot politično v cilju borbe proti Francovemu režimu. To delovanje ni nikdar prenehalo. Izvršni odbor in narodni odbor, ki sta bila 1939 internirana v Franciji, sta nemurno delovala kljub številnim zaprekam od strani reakcionarnih vlad Daladlerja in Renauda.

Ko so okolnosti prisilile te odbore, da so emigrirali preko Atlantika, je ostala UGT v stalnem stiku z vsemi člani vse čase tiste dobe, ko je viedala kljka Pétain-Lavajm ter jih pozivala k sodelovanju s francoskimi partizani, španskimi bojevniki (Agrupacion de Guerrilleros) in s špansko nacionalno zvezo, ki se je ustanovila 1942. leta.

Doprinos članov španskega sind. k osvobodilni borbi je bil dognan že na prvem kongresu UGT koncem januarja 1945.

Takratni kongres se je vključil vsem težavam rudi številne udeležbe in velikega emuzionalnega razvija v pravo sindikalno partizotsko in antifasistično manifestacijo.

Ves čas tega razdobja do novega kongresa je UGT v prvi vrsti nadaljevala svoj boj za osvoboditve Španije in to je tudi glavni vzrok uspeha II. kongresa. Potrebno je razvili ofenzivo vseh demokratskih sil tako Španskih kot vseh drugih, proti zadnjemu fasističnemu režimu, ki se drži v Evropi; treba je stremeti po združitvi vseh antifasističnih sil in se obenem boriti proti dnuh reakcij.

Vemo da konservativnejši angleški in ameriški elementi ne skrivajo svojih simpatij do Franco. Saj je londonski Times nedavno pisal: Moramo verjeti, da De Gaulle ni nič bolj voljan videt revolucione in anarhistične Španije segati preko Pirenejev, kakor tudi mi nismo prvi, ki voljni videti kakšnega španskega Titja pri Gibraltarju.

Kakor piše Washington Post, je bivši ameriški poslanik v Madridu pri društvu ameriških zgodovinarjev nesel m. selj po »skupnosti« Atlantskih držav, ka-

mor naj bi spadala tudi Španija, ki bi bila določena za »proletično vpliva« Sovjetske Zveze.

Ne bomo se zdrževali pri vseh teh izrazih angleških konservativov »Monakovske skupine zahodnih demokracij, ki so nekakšni odmevi vatikanskega, portugalskega in argentinske tiska, in se vedno poslužujejo Franco za svoje imperialistične težnje ter ga predstavljajo kot pravo jagnje.

Protij tem manevrom visoko svari glas glavnega tajnika Centralne zveze Luisa Ca. ba Glorie, ki je dejal na kongresu UGT: »Nikdar se ni vladalo v Španiji tako tlačje in izkoriščanje. Pol milijona delavcev je radi nezaposlenosti prisiljenih, da po sto, pa po ulkah; koncentracijska taborišča se polnijo, umrlihov otrok seka vrzeli med naš narod, dravljanom je zabranjena pravica organiziranja, Eksekucije so na dnevni red in stolina najboljših delavcev je črno v zaporih Falange.«

Izbilo so stavke, pri katerih je sodelovalo več kot 50.000 delavcev. Nekatere so bile povsem politične, druge so nastale iz čisto gospodarskih razlogov. Ko pa so začela ob Franco, falango in druge tlačitelje, so zadobile političen značaj.

Novo Times (angleška izdaja moskovskega Noveje Vremja) je podal naslednjo izjavo: »Vprašanje političnega režima Španije je gotova stvar, ki se tiče španskega ljudstva samega. Ljudske mase odločno zahtevajo demokratsko Španijo. Partizarsko gibanje se vzdržuje v večjih predelih kljub ostrmu fasističnemu režimu. Negalni tisk, ki protu napram fasističnemu režimu, je silno razširjen. Gibanja španskih partizanov se inspirira od upornega gibanja jugoslovanskih, francoskih, češkoslovanskih in belgijskih in drugih narodov, ki so se borili proti nemškemu okupatorju. Špansko ljudstvo upravičeno pričakuje, da se sedaj po razslu glavnega ognjišča fasistične agresivnosti ne bo iznova pričelo z usodno politiko čakanja, na kateri so bili prisotni španski, fran-

V restnici so mnoge države porušile vse mostove, ki vodijo do falangistične Španije. Čehoslovaška, Jugoslavija, Poljska in Bolgarija so prekinitve odnose s Francovimi banditi, zavzemajoči pri tem stališče Sovjetske Zveze in Mehike, ki Španije, kot vemo, niso nikdar priznale.

Tudi v anglosakih deželah zahtevajo pravi demokrati končni prelom, Španija — plaše Star — predstavljaja največji madež na lico demokratske Evrope. Konec diktature španske Falange bi bilo vredno kronanje leta 1945.

UGT je od vsega početka razumeval potrebo solidarnosti vseh ostalih narodov z mučenim španskim ljudstvom; zato je 1. kongres enoglasno potrdil potrebo takojšnje ustanovitve mednarodne sindikalne zveze.

Že na prvi svetovni sindikalni konferenci v Londonu, ki se je vršila v februarju 1945, so bili španski sindikalisti sprejeti s simpatijami, a na ustanovni skupščini Svetovne sindikalne federacije v Parizu so bili sprejeti tudi ti španski sindikatisti, ki člani federacije. Odnosi med UGT in francoskimi sindikatist so zelo prijateljski. Španski sindikatisti so zahtevali tudi od francoskih sindikatistov, naj jih podprejo v akciji bojkota ravnja frankistične španske trgovine, na kar je že pristala francoska vlada. Tajnik Svetovne sindikalne federacije je podprl ta predlog na kar so k tej akciji pristopili tudi belgijski, holandski, grški, norveški, brazijski, severno ameriški, švedski, venezuelski in nekateri angleški sindikatisti. Tudi v ilegarni sindikalni borbi so francoski sindikatisti močno podprli UGT ter ji dali pomoč od pol milijona frankov.

Sindikalna organizacija UGT je tudi v dobrih odnosih s poljsko in češkoslovaško organizacijo. Južno ameriške strokovne zveze so na kongresu v Parizu izglasovale resolucijo v pomoč španskemu delovnemu ljudstvu, v Toulouse se je v oktobru 1945. vršila velika špansko-ameriška manifestacija, na kateri so bili prisotni španski, fran-

coski, ekvadorski, kubski, urugvajski; kolumbijski in čilski sindikalni zastopniki. Ob tej priliki je bila izglasovana skupna resolucija proti falangističnim nasiljem in vsem argentinskim fašistom, ki jih podpirajo.

Da bi ta mednarodna solidarnost uspela, je predvsem potrebno, da se ustvijo notranje španske sindikalne in antifasistične politične struje. Največja napaka v času meščanske vojne v Španiji je bila razvoj sindikalna razdrojenosti. Tedaj so v Španiji postojali razen UGT tudi Nacionalni sindikat in razni katoliški obeli sindikat. V zadnjem času se je od UGT ocepil tudi del članov, ki se je pridružil prednjim grupam. Jasno je, da je ta cepitev delovnih sil v veliko škodo delavske enotnosti, si posebno pa njihovih protifalangistični orientaciji.

Svetovna sindikalna federacija je tudi podvela korake v cilju dosege enotnosti španskega sindikalnega dela. Istčasno je UGT imela različne konference med španskimi demokratskimi begunci v Franciji ter dosega vidne uspehe v tem, da so se številni delavci, vključeni v druge sindikalne organizacije, izjasnili v druge sindikalne organizacije, vključno z UGT in ji pristopili. Tudi z anarhistično sindikalno organizacijo CNT je UGT stopila v zvezo ter skušala doseči združenje.

Iz vsega tega je razvidno, da je ona največjih nalog, ki jih zastajuje UGT ravno enotnost vseh sindikalnih organizacij »v duhu sindikalne demokracije in spoštovanja manjšin«.

Razen tega je zelo važno tudi doseči notranjo enotnost v sami organizaciji UGT. Znano je, da je španska socialistična stranka mnogo pomagala UGT. A voditelji te organizacije so odločno proti temu, da bi se sindikalna organizacija ametrala kot prvi legij te stranke, na isti način kot je protiv pripadnosti k vsaki drugi stranki. Ne postoji neka UGT samo za komuniste, samo za socialiste ali samo za republikance.

Postoji ena sama UGT, ki je enotna za vse španske delavce; je dejal glavni tajnik izvršnega odbora UGT. Tudi v prvomajski proklamaciji, ki jo je izdala UGT, je jasna tendenca za združitve vseh demokratskih delovnih sil Španije; Nepriljetni skuša na vsak način posejati seme razdora v naših vrstah in to podzvana parolo protikomunistične borbe. Protikomunistična borba je falangistična borba. Noben pošten in zavezan delavec ne more sprejeti takih nalog. Španski delavci se ne smejo izražati ganes, ravno tako kot se niso izražali v časih borbe, proti nobeni politični struji; razen frankistični. Proč z vsemi provokacijami! Živela naša bratska in borbeno enotnost!

V decembru 1943. je tudi komunistična partija pozvala UGT na enotno borbo vseh španskih demokratskih sil